

Date: 9th January-2025

**BOLALAR ADABIYOTINING BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING
IJODIY QOBILIYATLARINI RIVOJLANTIRISHDAGI ROLI.**

Tolipova Marjona Muxtorjon qizi
Osiyo Xalqaro Universtiteti 2 kurs magistranti

Annotatsiya: Bolalar adabiyoti boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda muhim o'rin tutadi. Ushbu maqolada bolalar adabiyoti orqali o'quvchilarning ijodiy fikrlash, tasavvur qilish va qiziqishlarini rivojlantirish yo'llari tahlil qilinadi. Bolalar adabiyotining tarbiyaviy va estetik ahamiyati bilan birga uning ijodiy qobiliyatlarni shakllantirishdagi imkoniyatlari muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: bolalar adabiyoti, ijodiy qobiliyat, boshlang'ich ta'lim, tasavvur, tarbiya.

Kirish

Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish, ularning shaxsiy rivojlanishining muhim jihatlaridan biri hisoblanadi. Bolalar bu davrda o'z qiziqishlari va tasavvurlarini namoyon qilish orqali hayotni anglashni o'rganadilar. Bolalar adabiyoti esa, ularning qiziqishlarini uyg'otish, dunyoqarashini kengaytirish va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish uchun samarali vosita hisoblanadi. Ushbu maqola bolalar adabiyotining boshlang'ich sinf o'quvchilari ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishdagi rolini o'rganishga qaratilgan.

Asosiy qism

Bolalar adabiyotining ahamiyati

Bolalar adabiyoti ularning ichki dunyosini boyituvchi va tarbiyaviy ahamiyatga ega bo'lgan vositadir. Ma'lumki, yaxshi tanlangan adabiyot nafaqat bolalarning bilimlarini oshiradi, balki ularning tasavvur qilish, fikrlash va ijodiy faoliyatini rag'batlantiradi. Har bir adabiy asar bolaning ma'naviy dunyosiga ta'sir ko'rsatib, unda yangicha qarashlarni shakllantiradi.

"Bolalar adabiyotining boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishdagi roli" deganda, adabiyotning boshlang'ich sinf o'quvchilarining tasavvurini, ijodiy fikrlash qobiliyatini va o'z fikrlarini ifodalash mahoratini rivojlantirishga qaratilgan ta'siri tushuniladi.

Bu quyidagi jihatlarini o'z ichiga oladi:

Tasavvurni rivojlantirish: Bolalar adabiyotidagi ertaklar, hikoyalar va she'rlar bolalar tasavvurini kengaytirib, ularni voqealar va obrazlarni ongida yaratishga undaydi.

Ijodkorlikni rag'batlantirish: Bolalar adabiyoti bolalarni o'z hikoyalari, she'rlari yoki tasvirlarini yaratishga ilhomlantiradi.

Til va nutq rivoji: Adabiyot bolalarning so'z boyligini oshiradi, ularning fikrlarini ravon va ijodiy tarzda ifodalash imkoniyatini beradi.

Estetik hislarni shakllantirish: Yaxshi yozilgan adabiy asarlar bolalarda go'zallikni anglash va san'atni qadrlash hislarini rivojlantiradi.

Date: 9th January-2025

Axloqiy tarbiya: Adabiyot orqali bolalar yaxshi va yomon xulq-atvorni ajratib, hayotdagi muhim qadriyatlarni o'rganadilar.

Umuman olganda, bolalar adabiyoti o'quvchilarning nafaqat ijodiy qobiliyatlarini rivojlantiradi, balki ularning intellektual, ma'naviy va estetik jihatdan o'sishiga ham katta hissa qo'shadi.

Ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish

Boshlang'ich ta'lim davrida bolalarning ijodiy qobiliyatlari o'zining ilk qadamlarini tashlaydi. Bu qobiliyatlarni rivojlantirish uchun quyidagilar muhim:

- **Matn bilan ishlash:** Bolalarni hikoyalar, ertaklar va she'rlar bilan tanishtirish orqali ularni voqealarni tasavvur qilishga undash mumkin.

- **Ertak va hikoyalarni qayta hikoya qilish:** Bolalar o'z so'zlari bilan asarni qayta hikoya qilish orqali o'z tasavvurlarini boyitadi.

- **Yaratish faoliyati:** Bolalar o'zlari ertak, she'r yoki hikoya yozish jarayonida ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantiradilar.

Bolalar adabiyotining turlari

Bolalar adabiyotining ko'plab turlari mavjud bo'lib, ular o'quvchilarning yoshiga va qiziqishlariga mos ravishda tanlanadi. Masalan:

- **Ertaklar:** Bolalarning tasavvuri va ijodkorligini rivojlantirishga xizmat qiladi.

- **She'rlar:** Estetik didni shakllantirish va ritmik hislarni o'stirishga yordam beradi.

- **Hikoyalar:** Hayotiy voqealarni o'rgatish orqali bolalarda empatiya va fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi.

Adabiyotning tarbiyaviy ahamiyati

Bolalar adabiyoti faqat ijodiy qobiliyatlarni emas, balki axloqiy va ma'naviy sifatlarni shakllantirishda ham muhim ahamiyatga ega. Adabiy asarlarda tasvirlangan qahramonlar orqali bolalar yaxshi va yomonning farqini tushunadi, hayotiy qadriyatlarni anglaydi.

O'qituvchining roli

O'qituvchi bolalar adabiyotini tanlashda va uni samarali o'qitishda muhim rol o'ynaydi. Dars jarayonida adabiyotning bolalar ongiga ta'sir etuvchi kuchini to'g'ri yo'naltirish orqali o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish mumkin.

Xulosa

Bolalar adabiyoti boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish uchun noyob vosita hisoblanadi. U nafaqat bolalarning tasavvur qilish va fikrlash qobiliyatlarini rag'batlantiradi, balki ularning shaxsiy va ma'naviy rivojlanishiga ham hissa qo'shadi. Adabiyot orqali bolalar hayotni anglaydi, ijodiy yondashuvni o'zlashtiradi va estetik didni rivojlantiradi. Shu sababli, bolalar adabiyotidan foydalanish dars jarayonida ustuvor yo'nalishlardan biri bo'lib qolishi lozim.

Date: 9th January-2025

ADABIYOTLAR:

1. Икромова, С. А. (2024). ЭТАПЫ РАЗВИТИЯ ПСИХОЛОГИИ В ЖИЗНИ ЧЕЛОВЕКА. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 26-31.
2. Ikromova, S. A. (2024). INTELLEKT VA IQBOL: KOGNITIV PSIXOLOGIYA. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 99-104.
3. Икромова, С. А. (2024). ОСНОВНЫЕ ОБЩИЕ ПОНЯТИЯ И ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ПСИХОЛОГИИ. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 20-25.
4. Икромова, С. А. (2024). ПСИХОЛОГИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ МОЛОДЕЖИ И ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ КРИЗИСЫ. New modern researchers: modern proposals and solutions, 1(2), 29-35.
5. Икромова, С. А. (2024). ПОЗНАВАТЕЛЬНЫЕ ПРОЦЕССЫ И ПАМЯТЬ ЧЕЛОВЕКА. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 59-65.
6. Ikromova, S. A. (2024). PSIXOLOGIK SALOMATLIK VA UNING JAMIYATDAGI ROLI. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 93-98.
7. Икромова, С. А. (2024). КОНСУЛЬТИРОВАНИЕ И ТЕРАПИЯ ЛЮДЕЙ В СОЦИАЛЬНОЙ СРЕДЕ. New modern researchers: modern proposals and solutions, 1(2), 8-14.
8. Икромова, С. А. (2024). ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ПСИХОЛОГА. New modern researchers: modern proposals and solutions, 1(2), 63-68.
9. Икромова, С. А. (2024). ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ И ИХ РЕШЕНИЯ. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 46-52.
10. Ikromova, S. A. (2024). PSIXOLOGIK YORDAMNING ASOSIY USULLARI: MASLAHATLASHUV VA TERAPIYA. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 87-92.
11. Ikromova, S. A. (2024). EMOTSIYALAR VA ULARNING PSIXOLOGIK TA'SIRI. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 105-110.
12. Ikromova, S. A. (2024). PSIXOLOGIK MUAMMOLAR VA ULARNING DAVOLASH USULLARI. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 75-80.
13. Икромова, С. А. (2024). ЭМОЦИИ И ИХ ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ЭФФЕКТЫ. New modern researchers: modern proposals and solutions, 1(2), 49-55.
14. Ikromova, S. A. (2024). SHAXSIYAT PSIXOLOGIYASI VA UNING SHAKLLANISHI. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 62-67.

Date: 9th January-2025

15. Икромова, С. А. (2024). ФРЕЙД И ЕГО ВКЛАД В НАУКУ ПСИХОЛОГИЯ. New modern researchers: modern proposals and solutions, 1(2), 43-48.

16. Ikromova, S. A. (2024). KOGNITIV PSIXOLOGIYA: BILISH JARAYONLARI VA XOTIRA. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 81-86.

